

מעדני אשד

פרשת חוקת שנת תשפ"ה - גליון תתרח"ה
שנה 22 לממלכת התורה מעדני אשד

שאלות וחקירות בענייני פרשת השבוע

יור"ל ע"י מכון "מעדני אשד" בית שמש

אך היה מותר לרבי ישמעאל לנשק את רבי שמעון כשמת הרי זה איסור דאורייתא לכהן להיטמא למת?

יש להקשות: קשה על הא דאיתא בקינה דארזי הלבנון על עשרה הרוגי מלכות תשעה באב וביום כיפור במיתת רבי שמעון נטל ר' ישמעאל כהן גדול ראשו ושם פיו על פיו של ר' ישמעאל, איך היה מותר לעשות כן, ובשלמא אם אמרין צדיקים אינם מטמאים אתי שפיר אבל לשיטות דקברי צדיקים מטמאים קשה, כך מקשה בפנים יפות פרשת חוקת, וכן בהר צבי פרשת חוקת, וכן בהליכות שלמה תשעה באב פרק ע"ו בארחות הלכה.

איכא כמה תרוצים

א. היה בבית שיש עליו תקרה, דבלאו זה כבר נטמא באהל המת כשהרגו לרבי שמעון, וכיון שכבר היה טמא היה מותר לטמאות עצמו שוב, כך תירץ בפנים יפות הנ"ל, וכן תירץ בשו"ת הר צבי יור"ד סימן רצ"ח.

ב. ע"פ מה שכתב רבי חיים כהן מובא בתוס' כתובות ק"ג ע"ב דאם היה כשנפטר רבינו תם היתי מטמא לו, והביא ראייה מהא דאמרין בגמ' שם כשמת רבי בטלה קדושה דהכונה קדושת כהונה, דהיינו דלכבוד נשיא מותר לטמאות עצמו, אע"פ שיש טומאה, וכן לכל תלמיד חכם מופלג כמו ר"ת, ולא משום דקברי צדיקים אינם מטמאים, כך תירץ בספרו הפלאה על מסכת כתובות דף ק"ג ע"ב.

אבל ברש"י שם בכתובות כתב: דטעמו של רבינו חיים הוא משום דצדיקים אינם מטמאים.

ג. כיון שע"י שנישק את רבי שמעון עיקב את מיתת עצמו, דהרי בא להרגו ושאל רשות מהם ליטול את ראשו של רבי שמעון, א"כ ע"י זה הרגהו מעט זמן אח"כ והויה פיקוח נפש של חיי שעה, שמתיר לעבור על כל התורה משום וחי בהם, כך תירץ בהליכות שלמה תשעה באב פרק ע"ו בארחות הלכה.

ד. ע"פ מה שכתבו התוס' בנזיר מ"ז ע"ד ד"ה וכן, ומובא בהנהגות רע"א יור"ד סימן רע"ד דלמת מצוה דמותר לכהן לטמא אפילו אינו לקברו אלא משום כבודו לטלטל מחמה לצל שלא יסריח נמי מותר, א"כ יש לומר דכאן היה רשב"ג מת מצוה, שלא היה שם קוברים ורבי ישמעאל טלטלו לכבודו שהיה מונח בבזיון ולקחו ונשקו והספידו כדי שלא יהא מונח בבזיון, כך תירץ הגאון המפורסם רבי שמאי גראש שליט"א דומ"צ מחזיקי הדת.

האם לכהן מותר להיכנס באהל של בחור שמת רח"ל

דבחור אינו מטמא באהל כיון דאינו נקרא אדם?

איתא בגמ' יבמות ס"א דמהא דכתוב בפרשת חוקת י"ט י"ד **זאת התורה אדם כי ימות באהל**, יליף רבי שמעון מכאן דעכו"ם אינם מטמאים באהל, משום דאינם נקראים אדם, ואם כהן נמצא באהל המת עם נכרי אינו נטמא באהל המת.

יש להקשות: מדוע בחור שמת מטמא באהל, הרי אמרין בגמ' יבמות ס"ג ע"א **א"ר אלעזר כל אדם שאין לו אשה אינו אדם דכתיב זכר ונקיבה בראם ויקרא את שמם אדם**, וכיון שאינו נקרא אדם, א"כ לא יטמא באהל כמו נכרי שאינו מטמא באהל כיון דאינו נקרא אדם, כך הקשה בערוך לנר שם ביבמות, וכן בבית האוצר מערכת א' כלל ט', וכן בשו"ת יד יצחק ח"א סימן רכ"ה.

ובאחרונים מתרצים: דשאני עכו"ם שאינו יכול להיות ישראל, דאם יתגייר הויה גופא אחרינא, א"כ הגוף הזה אי אפשר להיות אדם, משא"כ בבחור שיכול לישא אשה, א"כ הויה חסרון מבחוס לכך נקרא אד, כך תירץ בבית האוצר מערכת א' כלל ט'.

האם בזמננו יש איסור לכהן לנסוע לחוץ לארץ?

בפרשת י"ט י"ד זאת התורה אדם כי ימות באהל

קימ"ל יור"ד סימן שס"ט דכל ארץ העמים אסור לכהן לטמא בהן.

איכא כמה טעמים בראשונים בטעם איסור זה

א. גזרו טומאה על ארץ העמים מפני התרשלותם עם המתים שקוברין אותו בכל מקום, כך כתב בהרמב"ם בפירושו המשניות אהלות פרק א' משנה ג', וכן כתב רש"י שבת י"ד ע"ב ד"ה על ארץ.

יש להקשות: הרי בדין טומאת נכרים נחלקו רבנן ורבי שמעון בר יוחאי יבמות ס"א ע"א האם נכרי מטמא באהל, ולפי דעת רבי שמעון עכו"ם אינו מטמא באהל, א"כ מדוע גזרו על ארץ העמים לפי רבי שמעון, כך מקשה רש"י שבת י"ד ע"ב ד"ה ארץ.

ומתיר רש"י: דמ"מ במגע ומשא, מודה רבי שמעון דעכו"ם מטמא, עיין רש"י שם שהקשה הרי ארץ העמים לא הויה מגע ע"י ועיין מה שכתב בכעין זה פסחים ט' ע"א, ועיין בתוס' שבת ט"ז ע"ב ד"ה ואיורא שחולק על רש"י, ויש ראשונים שסוברים דאף במגע אינו מטמא נכרי לרבי שמעון.

ב. מפני מתי בבל שנשתקעו בחוץ לארץ או מפני רוב ישראל שנהרגו בחוץ לארץ, כך כתבו התוס' נזיר נ"ד ע"ב ד"ה ארץ.

ג. כדי שלא יצאו מארץ ישראל לחוץ לארץ, כך כתבו התוס' נזיר נ"ד ע"ב ד"ה ארץ.

יש לחקור האם בזמננו יש איסור לכהן לנסוע לחוץ לארץ או דילמא בזמננו ליכא איסור

הנה הב"ח וכן ה"ז וכן הש"ך וכן הפרישה: כתבו דדוקא בזמן שהיה ארץ ישראל בטוהרה, וישראל יושבין על אדמתן איכא האי איסורא, אבל בזמננו אין חילוק בין ארץ ישראל לארץ העמים, ומותר לכהן לצאת לארץ העמים. **וכן בהגהות רבי עקיבא איגר** יור"ד סימן שס"ט מביא בשם המהריק"ש דעכשיו לא נזהרו להקל בזה או מפני שכולנו טמאי מתים או משום פרנסה התיירו בטומאה דרבנן כמו דקימ"ל יור"ד סימן שע"ב דכדי להציל מיד עובדי כוכבים מותר לטמא לטומאה דרבנן, א"כ הכי נמי כאן.

וכן בשו"ת תשובה מאהבה חלק ב' בהגהות על יור"ד סימן שס"ט כתב שמותר בזמן הזה, להיכנס לארץ העמים, כיון דמימלא הכל טמא, וכן כתב בשולחן גבוה יור"ד סימן שס"ט.

אבל בשו"ת שבות יעקב חלק א' סימן פ"ה, וכן בחלק ב' סימן צ"ח **חולק עליהם:** לעניות דעתי דבריהם תמוהים ולא ידעתי מאין יצא להם כן, דהא הרי"ף והרא"ש והטור והש"ע והרב בהג"ה שהעתיקו דינים אלו להלכה, משמע דנוהג אף בזמן הזה, דאל"כ הויה ליה להשמיטם כדרכם שלא לכתוב הלכתא למשיחא.

וכותב דאולי ההכרח שלהם לפרש שבזמננו אינו נוהג: מכח שראו שבזמנים אלו הרבה כהנים מפוזרים ומפורדים בארץ העמים ופוק חזי מה עמא דבר. **אך מדחה דאינו ראייה:** כיון דאנחנו משועבדים תחתיהם ומהם פרנסתם ופרנסת אנשי ביתו, ולא כל אדם זוכה לכניסת ארץ ישראל בזמנים אלו מפני עול השעבוד וסכנת דרכים על כן נתפשט בהיתר שהכהנים דרים בארץ העמים וכדאיתא בגמ' ע"ז י"ג ע"א דמותר לדון ולערער עמהם ולטמא בטומאה דבריהם מפני שהוא כמציל מידים, וכן פסק הרמב"ם פרק ג' מהלכות אבל וכן קימ"ל בש"ע יור"ד סימן שע"ב משא"כ כהן הדר בארץ ישראל ואינו מן הצורך לדבריהם אלו, אסור לילך מפני טומאה של דבריהם.

ומסיק: לכן נראה לי פשוט שהאחרונים שגגו בזו ואין שומעין להם להקל בזה, ואסור לכהן לילך מארץ ישראל לחוץ לארץ מפני הטומאה.

וכן פסק בשו"ת חתם סופר יור"ד סימן של"ד ד"ה והנה בש"ע יור"ד סימן שס"ט שכהן אסור לצאת לחוץ לארץ, וכן כתב במנחת חינוך מצוה רס"ג שאסור אף בזמננו

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד
שזכות הפצת התורה ברחבי תבל עשרות בשנים נזקף לזכותו
הרב **מנחם מנדל פינגבום** שליט"א בארא פארק
לרגל שמחת נישואי נכדתו תחי' במז"ט

בת לבנו ידידינו הרה"ג רבי **יחזקאל פינגבום** שליט"א ירושלים
עב"ל הבה"ח המופלג בתויר"ש
כמר **בנימין לוי** נ"י

בנו של ידידינו הרה"ג רבי **יעקב לוי** שליט"א
ר"מ בישיבת באר התורה בית שמש

ונכד הגאון **גבריאל יוסף לוי** שליט"א ראש ישיבת באר התורה
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג **עזריאל ברוך אהרונביץ** שליט"א בית שמש
מחשובי המעירים במדור מכתבים למערכת
לעילוי נשמת זקנו

הרה"צ המקובל חסידא ופרישא
רבי **יוסף זצ"ל**
בהרה"צ **ברוך בנימין זאב ווינשטאק** זצ"ל

תלמיד מובהק לבעל הסולם ומח"ס וילקט יוסף
נלב"ע י"א תמוז תשל"ח

ת.נ.צ.ב.ה

מדוע כשמת רבינו הקדוש גזרו שכל מי שיאמר שרבי מת ידקר בחרב הרי כל אדם מת לבסוף?

בפרשתן י"ט י"ד אדם כי ימות באהל

איתא בגמ' כתובות ק"ד ע"מ א' ההוא יומא דנח נפשיה דרבי, גזרו רבנן תעניתא ובעו רחמי ואמרה כל מאן דאמר נח נפשיה דרבי ידקר בחרב.

יש להקשות: מדוע מי שאמר רבי מת ידקר בחרב, הרי איתא בגמ' ברכות י"ז סוף אדם למות ומי גבר יחיה ולא יראה מות, א"כ מה העולה בזה, כך מקשה בשיטה מקובצת שם, וכן ביערות דבש דרוש י"ב ד"ה ובזה.

איכא כמה תרוצים

א. דאילו הוי ידעי בבירור דמית, לא הוו בעו רחמיה עליה דלחיי, דאתחית המתים לא הוה בעו למבעי רחמייהו, ואהכי אמר דלהוו בעו רחמיה עליה בחזקת שהוא חי, כי היכי דלחיייה בתפילתם, כך תירץ בשיטה מקובצת שם. **מבואר מדבריו:** כי גם אם מתפללים על מת שיתרפא ממחלתו, יכולה התפילה להועיל להקימו לתחייה למרות שלא התפללו על כך.

יש לתמוה עליו: מהא דאיתא בילקוט שמעוני מובא ברש"י בפרשתן כ"א א' כי עמלק שינה את לשונו מלשון עמלקית ללשון כנענית, כדי שעם ישראל יתפלל לה' שיתן את הכנענים בידם, ותפילתם לא תועיל להם הואיל והם עמלקים ולא כנענים, הרי מפורש כי אין התפילה נענית אלא לפי נוסח אמירתה, כך מקשים האחרונים מובא בספר דף על דף לידיד הגאון דוד אברהם מנדלבוים שליט"א שם בכתובות. **יש שמתרץ:** אמנם אין התפילה נענית אלא לפי נוסח אמירתה, וחכמים אמנם התפללו על רבי שיתרפא ממחלתו למרות שבעצם כבר מת, ומכל מקום לגבי רבי זהו הנוסח שהיו צריכים להתפלל, שהרי צדיקים במותם קרויים חיים, וא"כ אין מקום להתפלל על רבי בנוסח בקשה לתחיית המתים, שהרי אף אם מת לחי יחשב, ואין זה אלא לגבינו כעין מחלה המגבילה את הקשר של רבי עם רבנן ותלמידיו, לכן בקשה שיתרפא מחוליו מתאימה ומועלת גם לחולי שכזה, כך תירץ הגאון ר' יחיאל מיכל פינשטיין ז"ל מובא בספר דף על דף לידיד הגאון דוד אברהם מנדלבוים שליט"א שם בכתובות. **ב.** נפש הצדיק קשורה בדור, ולכן אף כי מת הצדיק מ"מ נפשו קשורה למטה בגוף ואינו עולה בהחלט, כדי להיות קשורה עם נפשות דורו אשר עודם בחיים, שכן אמרו בגמ' כתובות ק"ג ע"מ א' כל כי שמשא הוי אתי לביתיה, כי נפשו שכלה למטה בגוף ונח לו לשוב לביתו, וזהו מאמרו כל האומר נח "נפשיה" דרבי, נפשו דייקא ידקר בחרב, כי ידעו דנפשו של רבי תשאר למטה עם בני דורו, כך תירץ ביערות דבש דרוש י"ב ד"ה ובזה.

וכן החתם סופר בדרשות חלק ב' ע"מ שפ"ד **בהספידו על הגאון ר' מרדכי בנעט זצ"ל תירץ את קושיא הנ"ל:** ע"פ מאמרו ז"ל ברכות ס"ד תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב שנאמר ויכלו מחיל אל חיל, וזהו על ידי תלמידיו ואנשי דורו שלמדם תורה ודעת ה' ולכן פתונותיו תמיד דובבות וכל בחינת נפשו מתעוררת ע"ז, וזהו האין להם מנוחה, ורבי חיבר המשנה וקיבלו התלמידים להיות עוסקים בה יומם ולילה, על כן אמרו כי כל האומר נח נפשיה דרבי הרי הוא כפותח פיו לשטן ח"ו כאילו לא נזכה להצליח לעוררו בעולם העליון, על כן ידקר בחרב, כי על האדם הזה הוא שנאמר משלי י"ב י"ח יש בוטה כמדקרות חרב.

וכן כתב בתפארת שלמה חלק ב' במבוא ב' אמרו חז"ל ברכות ס"ד ע"מ א' תלמידי חכמים אין להם מנוחה, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא" ובוזרה אמרו צדיקים מגינים על העולם כשהם בעלמא דקשטו יתור מבחייתן, וכמו שהגמרא מספרת כאן על רבי שבא לביתו כל ליל שבת קודש, ולכן "מאן דאמר נח נפשיה", הרי הוא פוגע בכבודו של רבי, כי משתמע מדבריו שרבי אינו כמו שאר הצדיקים "שבמיתתם קרויים חיים" ואינו יכול להגן על בני דורו, ואין לך פגיעה גדולה מזו ולכן "ידקר בחרב"

האם אריכות ימים יותר מדאי נמי אינו טוב?

בפרשתן י"ט י"ד זאת התורה אדם כי ימות באהל

הנה במהרש"א חידושי אגדות מסכת ברכות מ"ז עמוד א' כתב חידוש גדול: על הא דאמרינן התם בגמ' כל העונה אמן יותר מדאי אינו אלא טועה, כותב המהרש"א שהוא סובר שעל ידי שיאריך באמן יאריך ימים ושנים כדאמרינן בסמוך כל המאריך באמן מאריכין לו ימיו ושנותיו, והוא טועה, דאריכות ימים ושנים יותר מדאי נמי אינן טובים כמו שכתוב יגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ.

ודבר זה כבר מבואר בילקוט שמעוני פרשת עקב רמז תתע"א וז"ל מעשה באשה אחת שהזקינה הרבה ובאת לפני רבי יוסי בן חלפתא אמרה ליה רבי הזקנתי יותר מדאי ומעכשיו חיים של נוול הם שאיני טועמת לא מאכל ולא משקה ואני מבקשת להפטר מן העולם, א"ל מה מצוה אתה למודה לעשות בכל יום, א"ל למודה אני אפילו יש לי דבר חביב אני מנחת אותו ומשכמת לבית הכנסת בכל יום, א"ל מנעי עצמך מבית הכנסת שלשה ימים זה אחר זה, הלכה ועשתה כן, וביום השלישי חלתה ומתה.

והנה בשו"ת חתם סופר בהקדמה ליו"ד כתב בשם הרמב"ם אשרי מי שחתם ימיו במהרה כלומר אשרי לו לאדם שהשלים את כל מצותיו ותפקידו בעוה"ז והולך לו למנוחות לעוה"ב כאדם השלם שהשלים על מה שבא לעוה"ז, וע"ז הקשה מרן החתם סופר דא"כ כשרואים צדיקים מאריכין ימים יש ח"ו מקום לטעות שלא שלמו ימיהם במהרה ואינם צדיקים גמורין, ותירץ שהקב"ה מניחן בשביל הבנים שיגדלם או בשביל שצריכין לטובת הצבור וזה שאמר בפרשת כי תבא והותירך ה' לטובה בפרי בטנך.

מדוע בכה רבי יוחנן בן זכאי שפיחד שאולי יכנס לגיהנום

הרי הלומד משניות אינו הולך לגיהנום?

הנה החיד"א בספרו שם הגדולים מערכת ספרים אות ת' כתב שהגאון מהר"ר שעפטל בן הגאון הרב שלי"ה, כתב בצוואה הנדפסת בסוף ספר יש נוחלין פדוס אמשטרדם לימוד גמרא ופירוש תוספות חיוב כמו הנחת תפילין, לימוד כל המשניות הוא דבר גדול, וקבלה בידי שאינו רואה פני גיהנם מי שהוא בקי במשניות. **ומה שכתב שקבלה בידו שהבקי במשניות אינו רואה פני גיהנם,** כן ראיתי בספר חזון נחום סדר קדשים למורינו הרב מר קשישא כמהר"א שמצא במדרש תלפיות בשם הרב האר"י ז"ל **לאחר פטירתו של אדם כשדנין אותו לגיהנום, קורא לכל שבט שיצילוהו ואין עונה וכשקורא לאשר משיב קראת משנה מימך, אם אמר לו הן מיד מוציא אותו מגיהנום בזכות המשנה, וזה שאמר הכתוב מאשר שמנה לחמו אותיות משנה, והוא יתן מעדני מלך עדן של מעלה.**

ובחפץ חיים בסוף ספר תורת הבית פ"ה כתב ועתה נתבונן באמת ולא נשקר בנפשותינו, האם הבן חושב כלל, אפילו בשנה הראשונה שאחר הפטירה, שמא אבי נידון כעת בגיהנום עבור עון ביטול תורה כאמרום "כל הפורש עצמו מדברי תורה נידון בגיהנום", אזרז עצמי ללמוד בכל יום עבור נשמתו דף גמרא או פרק משניות (ואם הוא לומד הוא רק לפרקים ולא בקביעות), כי אפילו אם הבן הוא למדן, אינו מתבונן בצרותיו של אביו ופחד שלו מן המקטרגים שנבראו מעוונותיו, ומצוי שמתבטל כמה ימים וכמה שבועות מלימוד התורה, וחושב אז אביו "אוי לי שכמה פעמים ביטלתי תורה ותפילה בציבור, והכל בשביל בני, ועתה אינם חסים עלי להצילני מן האש הגדולה הזאת" ומסיים ה"חפץ חיים" "ולזה אמר התנא "אם אין אני לי שאראה בעצמי בחיי לתקן נשמתי מי יחוס עלי אחר כך" **ומביא מחז"ל על הפסוק מאשר שמנה לחמו, שאשר בן יעקב עומד בפתח גיהנום, ומי שיודע משניות לא נותן לו להיכנס שם, דשמנה אותיות משנה.**

יש להקשות: מהא דאיתא בגמ' ברכות כ"ח עמוד ב' כשחלה רבי יוחנן בן זכאי, נכנסו תלמידיו לבקרו כיון שראה אותם התחיל לבכות. אמרו לו תלמידיו נר ישראל, עמוד הימיני, פטיש החזק, מפני מה אתה בוכה אמר להם וכו' ולא עוד שיש לפני שני דרכים, אחת של גן עדן ואחת של גיהנם, ואיני יודע באיזו מוליכים אותי ולא אבכה, וקשה וכו' ריב"ז לא ידע משניות בע"פ ומה פחד, כך מקשה בספר דרך שיחה ח"ב פ' ויחי ע"ה" מאשר שמנה לחמו מ"ט כ'.

ומתיר: וכי אם אדם יעשה כל העבירות שבעולם וידע משניות בע"פ, לא יכנס לגיהנום, ועוד יש דרגות בגיהנום, והכוונה שהעומק של גיהנום ע"ז אשר בא וחוסם הדרך, וגם הנה אפשר לשבת בל"ע ויהיה לו גיהנום גדול, כמבואר בגמ' מכות על יהודה שהתפלל עליו משה כיון שלא ידע למישקל בד"ת, נמצא שיושב בגן עדן והוא לו גיהנום גדול.

איך יש מציאות שאדם ימות באמצע לימוד תורה?

בפרשתן אדם כי ימות באהל.

איתא בגמ' שבת פ"ג ע"מ ב' אמר ר' יונתן, לעולם אל ימנע אדם עצמו מדברי תורה אפילו בשעת מיתה, שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באהל, אפילו בשעת מיתה תהא עוסק בתורה.

יש להקשות: מהא דאמרינן בגמ' שבת ל' ע"א גבי דוד המלך כשאמרו לו בשבת תמות, היה עוסק בתורה כל יום השבת שלא יהא רשות למלאך המות להתקרב אליו ולהמיתו, א"כ נראה כסותר להא דלא ימנע אדם מדברי תורה אפילו בשעת מיתה, כך מקשה בפנים יפות בפרשתן.

איכא כמה תרוצים:

א. מיירי בת"ח שאינם מתים ע"י מלאך המות ושייך בהו עסק התורה, דיציאת נשמתם בנשיקה, כך תירץ בפנים יפות בפרשתן. **ב.** אפילו שיש חיוב ללמוד אף בשעת מיתה, מ"מ המציאות הוא שמחמת חולשא מפסיקים קצת ואז יכול המלאך המות להתקרב, כמו שמבואר בגמ' שבת ל' ע"מ ב' דבהפסק מועט יכול המלאך המות להתקרב, מעדני אשר.

מדוע מי שנושא את הארון זה סיבה שיאירו עיניו

איתא במדרש פרשת קרח פרשה י"ח **אמרו חכמים חכם גדול היה קרח ומטועני הארון מה ראה לטעות זה, יש להקשות** מה זה קשור שבגלל שנושא את הארון אינו יכול להיות שעושה שטיות, כך מקשה חושאל מושב בספרו דברי שאול בפרשת קרח, **ותירץ** ע"פ מה שאמרו חז"ל סוטה ל"ה ע"מ א' הארון נושא את נושאו, וביאר המליצה דמסגולת האמיתי כל שמבקש לזכות לאור התורה הקב"ה יאיר עיניו להבין בתורת ה', וזה שאמר הארון נושא את נושאו והיינו מי שהוא נושא בעול התורה הארון נושא ומאיר עיניו, וזה שאמר קרח שהיה מטועני הארון וא"כ היה צריך להבין ומה ראה לטעות זה, ע"כ, וא"כ **כאן שאנו נמצאים במעמד אדיר של מאות אברכים בקיאים בש"ס בע"פ ולומדים בחברותות שעות בע"פ כתקנת ורצון כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א בודאי שיאירו עיניכם בכל הענינים, מתוך דרשה למאות אברכים חסידי גור בקיאים בש"ס בע"פ ליל שיש פרשת קרח באולמי אהבת תורה**

מעדני
אשר

חשוב כהלכה

מדור זה נדבג ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי ויסקינד הגר שליט"א - מנהטן

חשיב כהלכה שנינו וידיעת ההלכה | כל ההלכות הם מעשים וחשונה ברורה

ידיעת הדף היומי-מסכת ע"ז

[א] חידה. היכן מצינו שיש עניין לאדם שיהיה לו מצוה אחת שיהיה קבוע בה ביותר שיעשה אותה בשלימות, ומה באמת העניין הזה?

[ב] יש לעיין. האם רק תורה היא רפואה ליצר הרע, או שגם גמילות חסדים מועלת נגד היצר הרע, והיכן מוכח לנידון זה?

[ג] חידה. היכן מוכח שמי שלא מתפלל ועושה את שיכול, נחשב כשופך דמים?

[ד] צ"ע. איך אנטונינוס "למד תורה" לפני שנתגייר, הרי בסנהדרין (נט א) מבואר דא"ר יוחנן עכ"ל ששק בתורה חייב מיתה שנא' תורה צוה לנו משה וגו' ע"ש. וא"כ כיצד לימדו רבו תורה הא אסור לו לב"נ וא"כ עובר ע"ז משום "לפני עיור"?

[ה] חידה. מתי יש בעיה לנשק את המזוזה?

[ו] יש לעיין. האם יש מקום היתר לצער בעלי חיים בשביל תועלת וריווח ממון ומהיכן ניתן להוכיח לנידון זה?

ידיעת ההלכה- הלכות שבת

[ז] הכנת תמצית תה. בני משפ' דויטש אוהבים לשתות תה מחליטת צמחים. ביום שישי בישלה הגב' דויטש תערובת של עלי תה. את התמצית שנוצרה היא סיננה במסננת, כך שהתמצית הייתה צלולה ובמסננת נשארו העלים שהיו מבושלים כל צורכם. בשבת בצהריים נגמרה תמצית התה, הגב' דויטש לקחה את המסננת אשר בתוכה היו עלי התה, שהתייבשו בינתיים, שמה אותה מעל כלי ריק ושפכה על עלי התה, מים רותחים מהמחם החשמלי (כלי ראשון), כך שהמים עברו דרך עלי התה ודרך המסננת לכלי הריק ונוצרה תמצית תה חדשה. האם מותר לגב' דויטש לעשות זאת?

[ח] נתינת מלח לכלי ראשון העומד על האש. ר' נחמן הוא הטבח הראשי בישיבת "תורה לשמה". בליל שבת הוא נזכר ששכח להוסיף מלח למרק שהוא אמור להגיש לתלמידי הישיבה. מאחר ור' נחמן חשש שאם יגיש מרק טפל יפסדו אותו מעבודתו, עבר והוסיף מלח לסיר המרק בשעה שהיה עדיין על האש. איזו עברה עבר ר' נחמן? האם מותר לאכול את המרק בשבת, א. כאשר המלח היה מלח שאינו מבושל (מלח מחפירות). ב. אם המלח היה מבושל (מלח ים)?

[ט] חימום מרק, חידוד. על השיש במטבח של הגב' גרין מונח סיר ובו מרק ירקות מבושל כל צורכו, חום המרק כ- 40 מעלות (פחות מיד סולדת) הגב' גרין רוצה לשים את סיר המרק על סיר אחר שעומד על הפלטה החשמלית (בהנחה שאין בעיה של חזרה) או על סיר רותח שעומד על השיש אשר יביא במהירות את סיר המרק לחום של יד סולדת בו (45 מעלות). מצב דומה קרה בביתה של הגב' באום. לגב' גרין מותר להניח את סיר המרק על הסיר הרותח ולגב' באום אסור, מדוע? (השאלה לפי שיטת הרמ"א)

[י] חימום מרק, חידוד. בביתם של הגב' ויידר ושל הגב' מזרחי עמד על השיש סיר שחום המרק בו הוא 65 מעלות (יותר מיד סולדת). א. הגברות הנכבדות רוצות להניח את סיר המרק על סיר שעומד על פלטה השבת כדי שחום המרק יעלה לחום של כ- 80 מעלות. ב. השאלה לשיטת המחבר. לגב' ויידר מותר לעשות זאת ולגב' מזרחי אסור, מדוע? (אותו המרק בשני הסירים והוא חומם בצורה דומה ובהיתר גמור).

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכנה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, יהנה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה יידבק תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיב, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיב. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 ל-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה יכנס בעז"ה לספר שיצא לאור בעתיד בל"ה.

הארות והערות ניתן לשלוח למחבר הרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א
053-3166560 | 0533166560@GMAIL.COM

האם יש איסור להניח אוכל בכיס או תחת הכרית כשיושן בלילה?

בפרשתן י"ט י"ז זאת התורה אדם כי ימות באהל

קימ"ל יור"ד סימן קט"ז ס"ק ה', ומקורו גמ' פסחים ק"ב אסור לאדם לאכול אוכלים שהיה מונחים תחת המיטה, משום דשורה עליהם רוח רעה.

ובתורת חיים ב"ב נ"ח ע"א וכן בשבועות ט"ו ע"ב, כתב בטעם הדבר שאסור להניח מאכלים תחת המיטה: לפי שהשינה אחד מס' במיתה, כמבואר בברכות נ"ז ע"ב כיון דנשמתו יוצאת ולהכי רוח טומאה שריא על אדם בשעת שינה, וזה טעם נטילת ידים שחרית, וכשהוא מאהיל בשעת שינה על האוכלין, הרי הן כאילו באהל המת ושריא עלינן רוח טומאה.

הנה נחלקו הפוסקים האם בדיעבד מותר לאכול אוכלים שהיו תחת המיטה: השבות יעקב סובר חלק ב' סימן ק"ה, דדין הנ"ל נאמר לכתחילה, אבל בדיעבד אינו נאסר.

אבל החיד"א בספרו שו"ת ברכה יור"ד סימן קט"ז ס"ק ה', סובר שאף בדיעבד אסור.

והדברי יציב יור"ד סימן ל"א החמיר מאוד בזה אפילו בדיעבד, כיון שיש הרבה פוסקים שמחמירים.

יש לחקור מי שהיה לו אוכלין תחת הכרית האם שורה עליו רוח רעה או דילמא בכהאי גוונא אין שורה רוח רעה

וכן יש להסתפק במי שיש לו אוכל בכיס בעת שינה האם נמי שורה עליו רוח רעה או דילמא בכהאי גוונא אין שורה עליו רוח רעה

הנה בשו"ת עין יצחק אור"ח סימן כ"ד אות ט' מביא ראיה לשיטות שאוכלין תחת המיטה אינם נאסרים בדיעבד: מהא דאיתא במדרש איכה פרש"א אות כ"ב דחמת משמש שני דברים, נותן בה קמח ונותנה תחת ראשו, הרי לנו דאינם נאסרים בדיעבד, ואין לחלק בין מראשותיו לתחת המיטה, חזינן דסבירא ליה דאין לחלק בין המקומות.

ובשדה חמד מערכת הלמ"ד כלל קמ"א ע"מ 144 תמה עליו: וז"ל ולעניות דעתי הוכחותיו אינם מוכרחות, דמה שהביא מהמדרש רבה, מאן קאמר שהחמת עם הקמח נותן תחת ראשותיו, הלא קאמר רק שיש לו לו לשמש לשני דברים ואו או קנתי, ועוד דהתם הוא לכתחילה, ומה שכתב ואין לחלק בין תחת מראשותיו לתחת המיטה: בודאי יש לחלק, ולא כמו שהבין בעין יצחק דבשינה תליא מילתא דאז שורה רוח רעה על האדם ושורה גם על האוכלין, ולכן כתב דאין לחלק, דבש"ס וכל הפוסקים כתוב תחת המיטה, משום דקיבלו דשם שורה רוח רעה כמו שאמרנו לנכנס לבית הכסא צריך לטול ידיו לקצת פוסקים אף אם לא עשה צרכיו משום דשם שורה רוח רעה, והוא הדין להכא ואין חילוק בין ביום לבלילה, וכן משמע קצת מהא דאמרין בגמ' ב"ב נ"ה מטה של תלמידי חכמים כיצד כל שאין תחתיה אלא סנדלים, משמע דשום אוכל לא היה מונח שם בין ביום ובין בלילה.

וכן כתב בשו"ת שלמת חיים סימן כ"ג דאם יש לו אוכלין בכיס בעת שינה, מן הסברא ליכא קפיא ואין רשות לרוח רעה כי אם דווקא תחת המיטה, מפני שאין זה מקום להצניע, וכן כתב בספר מזמור לדוד סימן קט"ז, וכן בספר שו"ת קב חיים סימן מ"ב בשם המהרש"ם.

מי שהניח אוכלין תחת הכסא שלו במסוס וישן האם אסור לאכול האוכל? הנה בשו"ת תשובות והנהגות כ"ח א' סימן ח' נשאל באיורן אם הניח אוכלין תחת הכסא וישן אם מותר לאוכלם וכן מצוי הדבר באוטובוס, וצידדתי להקל שאין זה מטה רק כסא, ואף שגם בזה החמיר הגר"א כמוש"כ בשו"ת בנין עולם סימן ל"ג שאף תחת תיבה שישן עליה אדם אסור הגר"א הצוקער שבתוכה וצויה להשליכו לנהר וכ"כ ב"נחלת אבות" שהבאנו לעיל, [ועי' בדרכ"ת הנ"ל שיש חולקין בזה מ"מ נראה דהיינו בישן כדרכו דרך קביעות ולא דרך עראי ביישיבה בלי פישוט ידים ורגלים, בזה לא החמירו הפוסקים מדינא, וכל שכן באוטובוס כהאי גוונא שיש תרתי לטיבותא שנותן האוכל תחת המושב ולא במטה או ערסא כשורש הדין דקאי עיקרו לשכיבה, וגם אין כאן אלא תנומת עראי, והמחמיר לעצמו לבד יחמיר.

האם אוכל המונח תחת מיטה של גוי נאסר?

יש לחקור גוי שישן על המיטה האם דברים שהיה תחת מיטתו שורה עליהם רוח רעה.

הנה בשו"ת תשורת שי מהדורא תנינא סימן קט"ז כתב דליכא איסור להניח אוכלים ומשקים תחת מיטתו של עכו"ם.

וטעם הדבר: ע"פ מה שכתב בתורת חיים שבועות ט"ו ע"ב בטעם הדבר שאסור להניח מאכלים תחת המיטה וז"ל לפי שהשינה אחד מס' במיתה, כמבואר בברכות נ"ז ע"ב כיון דנשמתו יוצאת ולהכי רוח טומאה שריא על אדם בשעת שינה, וזה טעם נטילת ידים שחרית, וכשהוא מאהיל בשעת שינה על האוכלין, הרי הן כאילו באהל המת ושריא עלינן רוח טומאה, א"כ עכו"ם דלר"ש לא מטמא באהל, וילפינן מהא דכתיב בפרשתן י"ט י"ז זאת התורה אדם כי ימות באהל אתם קרוים אדם, ואין אומות העולם קרויים אדם, ואינם מטמאים באהל, ולהרבה שיטות פוסקים כר"ש עיין חינוך מצוה ש"ו, רשב"ץ ח"ג סימן שכ"ג, שו"ת פנים מאירות ח"ב סימן י"ד ועיין ברכי יוסף יור"ד סימן שע"ב שהרחיב בזה א"כ ה"ה דאוכלים המונחים תחת מיטתם אינם נאסרים.

אבל בשו"ת דגל אפרים סימן כ"ח כתב דלענין טומאה תחת המיטה ליכא לחלק בין עכו"ם לישראל דטומאה אחרינא הוא, ובהנהגות בנו בעוללות משה ס"ק ד' מקשה עליו, ועיין דרכי תשובה סימן קט"ז, שו"ת התעוררות תשובה יור"ד סימן ט"ד ס"ק ג' שנשאר בצ"ע בזה, ועיין שו"ת פרי השדה ח"ג סימן קנ"ט, שו"ת דברי יציב יור"ד ח"א סימן ל"ג.

גליון זה נודב ברחבי תבל לעילוי נשמת מורנו ורבנו
הגאון הקדוש שר התורה מגוריה הטחורה רבא דעמיה ומדברגא דאומתיה בוצינא דנהורא

רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצוק"ל **כ"ק מן האדמו"ר מצאנז** – בעל השפע חיים – ושו"ת דברי יציב
לרגל יומא דהילולא החל בשבת קודש פרשת חוקת ט' ממוז

מה שהבאתם ידיו בשם אחורונים לבני אדם רץ לאדם רק בחציתו מחששה סלעים אם יש ענין לפדות הבן מכח חצי עינור

במוצאי.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת, אהבת תורה, הישר והטוב, בית הוראה ודישבת מיר, לשכת המוסקיס ביחרי עילית, אוצר המוסקיס שוורא, קנין תורה פסגות ירושלים (כדור)

נראה להעיר, דכל הדיון הוא, רק אם אין לו יותר אחר דברותו להשלים אח"כ, אבל אם דברותו להשלים אח"כ אפילו אחר ל' יום יצא עיני יור"ד סימן עשר ס"ק ב' דמהני ליתן חמשה שקלים אפילו בזה אחר, והשמעו אפילו ישלים אח"כ אחר השלושים יום מהני אם היה דברותו להשלים, ועיני בר"ט אלגוי פ"ק ח' דברותו פ"ק א"י כיון שכל מה שנותר הוא אדעתא דמצוה וא"כ כשמשלים זוכה כהן והוא כתב אחת, ומצד הסדרא מהני אפילו בהשגתאכליו המעות, וכן איתא בשו"ת דברי מהר"א יור"ד סימן ט"ס.

הרה"צ יצחק לייב ב"ר אהרן בורר שליט"א י"ם בשיבת כלל חסיד י"ם ומר"ש שינן כחלצה חידוד כחלצה ומחשב מסובז
{הערה זו ל"ע אמי מורתי חוה מרים ב"ר מנחם דב, וחמותי ציפורה ב"ר יוסף צבי מניצברג ל"ה

לכאורה יש להעיר לפי המבואר בגמ' דקדושין ב' דבדניתא ה' סלעים ל"מ להחזיר יצא ידי נתינה, א"כ יש לתת שם פשוטה שיתן להכנה מחצית ל"מ להחזיר ויחזרו ויתן שוב פעם, וממילא יצא ידי נתינה ופדיון בה' סלעים, ואף שכתבו הות"ס בדברות ב"א ב' ד"ה ה"ק דארכא ב"ה אסור משהם בן המסעיי בבית הגרנות, אבל היכא דאין עצה אחרת עדיף מכלם.

האם מותר לכתחילה לעשות פדיון הבן ע"י כמה כהנים שיתן לכל אחד מתכנתים חלק מהחסף

מה שחקרתי בשם המוסקיס ב"מ שיש לו כמה חברים או קרובים כהנים ואם יקח אחד מהם לפדיון בנו השני יפגע האם מותר לכתחילה לפדות את בנו אצל שני כהנים ויחלק את הכסף של פדיון הבן שיתן לכל אחד מהם מהחסף, והבאתם מדברי הפנים 'פולת על הפסוק בפרשת ממצרי ב' ד"ר ולקחת ממשות חמשת שקלים לגלגלת וגו' כתב דלכן ככל תורתו חמשת חמשת שקלים קרא שלא יהיו שקלים מתחלקים לב' או ל' כהנים דצריך ליתן השקלים של החמשת סלעים לבתן אחד, דיש להקשות מהא דקמ"ל {הערה זו ל"ע סימן עשר ס"ק ח' דה"ק מהני כהנותא ב"ה ע"כ דא"ר נתן את דמי הפדיון לעשרה כהנים יצא, ותרגעם בכמה אופנים.

הגאון רבי ישראל שוורץ שליט"א ב"ר קהלת צאנז אבות, דומ"ץ שכונת גוש שטונים, מרכז ההוראה, שערי הוראה, ירו"ם ב"שב"ץ תורת שלמה זווזיל וירושלים {הערה זו לעילוי נשמת אבי הרה"צ חיים יעקב מנחם בן הרב עזריאל ז"ל}

נראה להעיר, משלמי החיובין מצוה שצב שכתב ה' סלעים של פדיון הבן שיתן לבן ויול' ליתנם לבתן א' או לכהנים הרבה, משמע להדיא דגם לכתחילה יכול לעשות כן, וא"כ צ"ע על החת"ס ודעימיה דכתבו דצריך בדיעבד יצא, וא"כ ה"החת"ס אינו מדבר רק בנתינו להם בזה אחר זה אבל אם נותן בבת אחת אפילו לכתחילה רשאי, ומסתברא דגם לבתן א' לכתחילה אין ליתן בזה אחר זה, וכ"כ הרי"ט אלגוי סוף ה"ל בכורות והביא ראיה מרמב"ם ס"א מה' סקלים, ועיין בשו"ת שואל ומשיב מהדורה תליתאה חלק ב' סימן מט כתב בב"ד ולכאורה יהיה דמצד הפורה יש נאן נתתן חמש סלעים חבל מצד המקבילים אין מגיע לכל אחד, וכן חצ"ל סלע ולגבי הכהן אין נאן חמשת שקלים וכפי הגראה בגמ' דקדושין י' ה"ה ה"ה מבורא דצריך תלוי בהמקלע ו"ש ועיין מ"מל"א ב"ה פ"הפסוק ח"ה שהאר"ך בזה וצ"ע ב"ך, ואולי יש להקל דשם בקדושין צריכה להקנות וכאן עיקר תלוי בהפודה שצריך לפדות אצל זה דחוק.

הגאון מתחיתו ישראל הורוויטץ שליט"א לייקוה חב"ש ר"מ ומנחתר ח"ת על מסכת ברכות ראש סלל במיתר ז"ל

נראה להעיר, דהיה חמדה בפרשת ממזדר כתב גיישוב דברי הפנים 'פולת מדברי הנגמיר שפמורש שאפשר לתת לכמה כהנים יש להקל בין פדיון זה לפדיון זה לזריות שפדיון הבן לזריות אין אלא מצוה בעלמא ובאמת אינו פועל שום הפקעה על ידי השם סלעים ולכן אפשר לקבל את המצוה גם בעשרה כהנים אבל בפדיון שבמבדרי היה צריך פדיון גמור להפקיע את הבכורים מקדושת בכור ולכן היה צריך שיתן כל הפדיון לבתן אחד ואם לא כן היה פדיו ויחלי חמדה מסיים שם ואם כי גם זה צריך עיון אך כתבתי להציל אותו צדיק משגיאה שלא יהיה בכלל טועה בדבר משנה חס ושולים.

האם יש צורך סובח שחיה רעה

מה שחקשקשם בשם אחורונים על מה שכתבו בפקוק באשת ח"ת משלי ב"א י"ב כתוב "וגמלתו טוב ולא רע" דקשה מהו כפל הלשון דכיון שרובו יודעים שלא רעה, ותרגעתם בכמה אופנים.

הגאון רבי יחזקאל אהרן שוורץ שליט"א ב"ר קהל חסידים הרר יונה ומר"צ במערב ב"ב {הערה זו לעילוי נשמת אבי הרה"צ חיים יעקב מנחם בן הרב עזריאל ז"ל}

נראה לציון למה שכתב בהגהות גליון מהרש"א בשול יבין דשע"י יור"ד סי' ש"ב סעיף ב' דבדי הש"ך שם ס"ק ב' דז"ל "אמרו ז"ל, וגמלתו טוב ולא רע כי ימי חייה ירכי אפשר לאשה לגמול טוב על ימי חייה והלא אם הוא מת אינה גומלת אותו כל ימי חייה, אלא זאת האשה שמת בעלה ואינה רוצה להחזיק עם אחר אבל נראה כאלו היא נשואה לעולם עומ' ע"ל. ומבורא דפירש' דגמלתו טוב קאי על חיים חייתה שהיא גומלת מוט טוב ומה דכתיב לא רע קאי קאי לאחר מיתתו שנעמלת עמו טוב במה שדמיתו לו אמונים שאינה נישאת לאחר היוניו כל ימי חייה שכל זמן שהיא חיה אינה נישאת לאחר א"ל פ"ה שהוא מת ממזכר. אבל חזו"ן מזה שאין שום בעל רעה נשאת אשתו לאחר מיתתו לאחר שחרי ביאר שהיה גומלת לו טובה בזה שאינה יורשת

לאחר, וכן ידוע בשם הגר"ח מוואליץ ז"ע שהעיד שאמרו של הגר"א ז"ע שאלה את הגר"א לפני הסתלקותה כשתגיע לד"ן בעולם העליון מה הצטדק להצניז בן הד"ן והשיב לה ה'הר"א שאתאמרי שהיית אלמנה י"ג שנים ובוכות או מפל שום הפקעה על ידי שם שומעיו כשר לאלמנה אינו נישאת שוב ושוטרת אמונים בעלה. אולם ידוע מה שכתב בספר בני יששכר דמבואר ב' דוכינרא מילתא שאמר לי בכוד מחותני ה"ה הר"ק מהר"צ מדינשטוב ז"ע ששמע בשם הרב הקדוש רבי בער ז"ע, שנשפ דברי קדוש, והוא הוחרר אמורים קודם התקנה, אבל אחר תקנת הכמים, שאלמנה נישאת בחמישי אדרבה יש עליה להנפטר על ידי גנושא, ודעיקר חכמים על תקנת גנות ישראל, ומבורא דלמעשה כהיום אדרבה נוחא ליה למת שלאמנתו גנושא שוב דע שאין לו מנוחה עד שתנשא לאחרים וכ"ל, וכן מבורא בשו"ע ב' פ"ה אסאורה לאשה שלא להנשא משום חשד, הרי שאדרבה חייבת מן הד"ן להנשא לאחר פטירתו לאחר.

גליון זה נודב ע"י ידידנו אחי הגדול

הגאון רבי יעקב שמואל שוורץ שליט"א

רב בית המדרש יחיסא בבני ברק – דומ"ץ בבית דין שבני הלוי – ומחשובי רבני המערכת לרגל שמחת הולדת נכדו במז"ט

בן לבנו ידידנו הרה"ג **יחזקאל שרגא שליט"א** ירושלים

חתן ידידנו הגאון רבי **אהרן מוטצען שליט"א** וברכת מזל טוב לטבים

ידידנו הגאון המפורסם רבי אפרים פישל מוטצען שליט"א נאב"ד קרית הבעש"ט- וחתן מן הדב"י יציב זצוק"ל

כ"ק מרן האדמו"ר מנדבורנה צפת שליט"א

הרבניו החסידים הרב **אפרים מנדל בן עקב שליט"א**

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

זיכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידנו

הרב משה זלמנוביץ שליט"א קרית צאנז נתניה

לעילוי נשמת אביו

האי חסיד וותיק – יראתו קודמת לאהבתו

השפיע על כל סביביו תורה וחסידות ואהבה

ידידנו הרב החסיד **יצחק אייזיק מאיר זלמנוביץ ז"ל**

יד ימיניו של כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז שליט"א

והיה מוסר לר הגבוהת על הגליון מהקודש פינימה

ומלפנים משגיח רוחני ביישיבת צאנז נתניה

בן הגאון המפורסם רבי ישראל אריה זצ"ל

בעל החיי נפש - ורבה של עכו - ובקרית צאנז נתניה

נ.ל.ב.ע.ו' חוקת הא"י שאת

ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידנו

הרב יוסף שמואל זילברמן שליט"א מדיעין

לרגל שמחת נישואי בתו במז"ט עב"ג

הבה"ח **מורנו מאיר אברהם גרין נ"ו**

מבחיני ישיבת דברי ישיבת צאנז חיפה

בנו של ידידנו הרב אהרן מרדכי שליט"א

קרית צאנז נתניה

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

זיכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ברחבי תבל לעילוי נשמת מורנו ורבנו

הגאון הקדוש שר התורה מגוריה הטחורה רבא דעמיה ומדברגא דאומתיה בוצינא דנהורא

רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצוק"ל **כ"ק מן האדמו"ר מצאנז** – בעל השפע חיים – ושו"ת דברי יציב
לרגל יומא דהילולא החל בשבת קודש פרשת חוקת ט' ממוז

חכתבים למערכת

מדוע משה רבינו לא התפלל על עדת קורח שינוגלו מפיחה כמו שעשת בחטא העגל והמרגלים

מה שהבאתם להקשות על מה שלא התפלל משה רבינו על עדת קורח שלא ימותו, והבאתם כמה חידושים.

הרה"צ רבי עזריאל אב"ר חדס אהרונביץ שליט"א הסה ד' ב"ב ששש {הערה זו לעילוי נשמת אבי הרב אהרן מאיר ז"ל}
נראה להעיר כי ראיתי בורע שמשון שהביא מילקוט ראובני ז"ל: וא"ת הלא משה למד מפי הקב"ה שקרח ועדתו בני שריפה ניהוה, שריפה מיד משה לפי על פניו, והכא אמר להם בקר וידע ה' וכו' ובודאי שהקב"ה אמר לו זה וא"כ יהיה גנוב דעת הבריות והי' קורא להם לשלום, והוא ידע כי לא ישלמו, ויש להשיב אמת שידע משה שקרח מלבו לא יסיפיק בידו לעשות תשובה, אבל בני הבורחון אם היו מתמידים בחטא חלוק עם משה, לא בני בליה ניהוה, והם הוסיפו על חטאם, ונעלם זה משמה ומשום הכי קרא להם לשלום ע"ל הילקוט ראובני, בהמשך הביא הורע שמשון דלכך אשתו של א"ל פלח נקראת חכמה מדמאר משה שמעו לו בני מלך שמהם רבינו לא גנב דעת הבריות כי הבין שרק על קור א"ל הקב"ה כי בן שריפה הוא זה והיה החכמה של אשתו של און בן פלח שהבינה ממשרע"ה דעדיין אפשר לעדה לחזור בהם, אבל אח"כ כשהבין משה אמר שקרא להם לשלום שיחזרו בהם לא רצו, ולכן אמר משרע"ה את מחותנת החטאים האלה בנפשותם. וא"כ לפיו מ"כ חרתי. א שמשרע"ה לא התפלל על קרח כי כבר היו קרח ועדתו בני שריפה, ב. אבל חשב שבני הבורחו יעזרו למנעם ממחלוקת, עד שנחתו הדבר. וא"כ לפי הילקוט הל"ל הרי כן התפלל על עדת קרח ורק על קרח לא התפלל כי הקב"ה אמר לו שבן שריפה הוא, ויתכן להוסיף, כי ממשרע"ה חילק בין קרח לבני עדותו ע"פ מה שביטלו מכבר דנאמר בפרקי אבות כי הבין קרח ועדתו לא לשם שמים הוא, ומדוע לא נאמר קרח ומשה, אלא התירוץ שקדעת קרח בכללותו היו בני מחלוקת וא"כ חילק משה רבינו דמה שנחלק עליו קרח בעצמו הרי כן שריפה הוא אבל בני עדתו חולקים ככל המחלוקות שהיו לנחלתם, ואולי כן ישובו.

הגאון שמעון אריאל הכהן שוורץ שליט"א בי ב"ב

נראה לי ליישע עם מ"ש"כ בעל ספר כתיב למאור לכמהר"ר אברהם פיסנז ז"ל בחידושי פלפולותיו דר' ע"כ ע"כ פירש ה"ר"ם דהקשה הוא א"ך

באשר משה ואם בהררי"ב יבא"ה ר' ונו, והלא לכל הפחות היה באפשר שיהיה קודם בלבם בידו העליונה, ולא יתחייבו בליעה. ויתרין באחד מן החידושים דעל חלק המעשה כיוון שיהיה אין בם מוילם מה שיהיהוה תשובה בלבם כדי שלא יהיו נגבלים, וכבר מור' הוצתה הארץ את מיה ובלעה וגו', והם לא הרהרו תשובה בלבם לגבי שמים ולא פייסו את משה, היקל בעלמ' קרוב וידעוהו, ובני קרח שרהיהוה תשובה בלבם בעת בליעתם האנויה להו על חלק הנוגע לשמים שביד יצאו לארץ נחלום, ואב שעתא ימית את משה, וקרח ועדתו עדיין הם נדונים עכ"ל. מעתה חמשה מאליו מה שאלבקש משה רחמי עליהם לפניו, וכו' שיהיה הם לא הרהרו תשובה בלבם לגבי שמים ולא פייסו את משה, לך גור משה ופצתה הארץ את מיה ובלעה וגו', וידונו כלה הרהרו תשובה בלבם לשמים ולא פייסוהו ולא כ"ה מועיל.

הרה"צ אלימלך מרבי שליט"א בית שמש

נראה להעיר, דעל עוון המחלוקת לא שייך להתפלל שלא יעניש כי אפילו יוקני שדיים עונשו כדבר מדרש חנומא בשרי"ר ר"ה, הצדיקים יכילים למעול שיחזרו בתשובה, ואכן כדברי הרה"ק מאמטא בעל אורח ישראל ז"ע המובא בספ"ק אמרי יוסף, עה"פ בוקר וידוע ד"א את אשר לו וגו' שדקדק למה דחא אותם עד בוקר דייקא, והסביר כי משה רבנו ע"ה רצה לתורם ולנקותם בלי"ה בעת שינחם כאשר תגששת אתה מופנס ותשוטט למעלה. א"י יקח נשמתם וירחוק אותם מנימופנס לתורם מוטעמא, אך למעשה לא ידעו לא פועל כי הם לא הלכו לישון כלל וכדברי רש"י עה"פ ויקהל עליהם קרח, וכלא לציונת, כל ה"הילה ההוא קרב אצל השטנים ופחת אהרן וגו' אך להתפלל להינצל מעונש על עוון החמור (ללא תשובה) לא שייך כלל.

הגאון משה חייא אהרן שוורץ שליט"א ירושלים

מה שהבאתם את דברי מדרש המובא בשרי"ר א' משה רבינו לא התפלל על עדת קורח. שלא ימותו כיון שכבר היה בידם סרחון רביעי, יש להעיר שהם בפרשת חקת חטאו עוד, ושלא הקב"ה את הנחשיות השרפים ושבו משה רבינו להתפלל עליהם. ובספר שריאית מנחם ביה"אדמו"ר" מנור רב האמיר אמת אמר שבאמת אין יכולין להתפלל רק שלשה פעמים, ובעדת קרח היה עוד מצינו, מצרים, ובעדם כבר התפלל שלשה פעמים משום זה לא יכול שוב להתפלל, אבל בנחשים השרפים היה כבר דבר חדש שכולם היו באי הארץ ממילא היה יכול להתפלל.

הבה"ח נפתלי ב"ר אהרן שוורץ שליט"א בית שמש

נראה לציון דהנה איתא בספר ישמע כל מהמאור עיניים מסכת שבת פ"א דמי שאין לו אמונה לא מהני תפילת אחרים עליו וא"כ הרי קח' לא האמין באנא מאמין בדנאות משה רבינו היתה אמתית וכך צדון הבורא, לא מהני תפילה עליו.

הבה"ח שמעון הלברשטאם נ"ו בית שמש

נראה לציון דכדון שמואל ‏ כתב דכאן היה החטא יותר חמור כיון שקרח אמר שכולם שמעו אנכי מפי הגבורה ולכן כל העדה כולם ידעוהו וא"כ כיון ששמע זאת משה נתגשלו ידיו כיון דהרי בשרתו העגל מוכיז לאה לשבח שלא אמרת להם אנכי ולא יהיה לך, לא אמרת לא יהיה "לך" ולא לכם" וא"כ קרח ביטל את הזכות שהיה על כולל ישראל ולכן כבר נתגשלו ידיו ולא היה לו במה ללמד זכות ולהתפלל עליו.

האם עיקר הצלחת האדם בחיים תלוי עם איזה אישה התחתן

מה שהבאתם מכמה מקומות שהאשה יכולה לגרום הצלחת האדם אם היא ראת שמים.

נראה לי לציטט גם מהררי"ב קמניצק זצ"ל במיפיוש עה"ה בנוגע לכלב שמשחש רבינו לא היה צריך להתפלל עליו (כמו אצל יחושע) משום שנלכב היה לו אשה (מרים) שהייתה עומדת לציוו ולשמוע עליו.

הרה"צ רבי ישראל מינצונו שליט"א נדורון

נראה להעיר שמה שמבואר במדרשים שאשה חסידה יכולה להחזיר רעל בעל למוטב אינו כלל בכל מקרה, כמו שמבואר בנחלת יעקב בציצית פ"ה ס"ב כ"ב כ"ו שהקשה למה יעקב נענש שמעו דינה מעשש שבא מחזירתו למוטב, והרי הכתוב מזכיר לאה לשבח שלא רצעה לילוי עשו, ותרצו דשאני לאה לפי שבאותו זמן עשו היה רשע גמור ואי אפשר להחזירו למוטב, אבל אחר שנבמור דחמיו על יעקב איכא למימר שמה אחרתונו למוטב, ע"ש, הרי מבורא שרשע גמור אי אפשר להחזירו למוטב. עוד ל"ז דשמה לאה לא היתה מסוגלת להחזירו למוטב, אבל דינה שנישאת לאיוב וחזירה למוטב, א"כ לעשו היתה מחזירתו למוטב, הרי מבורא שלא כל אשה מסוגלת להחזיר בעלה למוטב.

גליון זה נודב ע"י ידידנו

המכבד את ה' מגרונו

הרב יוסף צבי ניילנדר שליט"א

ב"ב

לרגל שמחת נישואי בנו

הבה"ח המופלג בתויר"ש

כמר אברהם נ"ו

עב"ג בת ידידנו

הרב אפרים משה לוי נ"ו

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

זיכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידנו

הגאון אברהם יהודה הלפרין שליט"א

רב קהילת קוויניץ – ומחשובי רבני בית שמש לרגל שמחת נישואי נכדתו

בת לבנו ידידנו הרה"ג **יעקב משה הלפרין שליט"א**

עב"ג הבה"ח המופלג בתויר"ש

כמר אהרן נחמן גולדמן נ"ו

בנו של ידידנו הגה"צ שמואל דוד גולדמן שליט"א

גאב"ד זווזינל

חתן ידידנו הגאון המפורסם **חיים צבי שפירא שליט"א**

ראב"ד בעלזא – וגאב"ד חתן חסידים רמת אהרן

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

זיכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידנו

הרה"ג יחזקאל מנדלסון שליט"א י"ם ביוניץ בית שמש

לרגל שמחת נישואי בנו הבה"ח המופלג בתויר"ש

כמר דוד ועליג מנדלסון נ"ו מבחיני ישיבת צאנז

עב"ג בת הרב משה יצחק הרשקוביץ שליט"א קרית צאנז נתניה

וברכת מזל טוב לאביו

ידידנו הרב **בצלאל שליט"א** ביתר

ולזקינו הרב החסיד **שמואל מנדלסון שליט"א** משב"ק מן הדב"י יציב

ולחמיו הרב **יצחק מתתיהו וינברג שליט"א**

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

זיכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידנו

הרה"ג רבי ירמיהו שוורץ שליט"א ירושלים

לעילוי נשמת אביו

הרב החסיד יצחק ז"ל

בן הגאון משה יוסף שוורץ ז"ל

נ.ל.ב.ע.ט"ו תמוז תשע"ז

ת.נ.צ.ב.ה.

לתרומות לזיכוי הרבים בדח"י תבל ניתן להתקשר: 053-3168560